

ΧΙΛΙΑ ΚΙ ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΟΥ

ΣΑΣΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σάσα Βούλγαρη έχει σχεδιάσει προγράμματα και έχει αφηγηθεί παραμύθια σε μαθητές όλων των ηλικιών από την προσχολική ηλικία έως και το Λύκειο, σε όλη την Ελλάδα.

Στην Αθήνα ήταν η πρώτη που καθιέρωσε την επαγγελματική αφήγηση στο χώρο του σχολείου, ήδη από το 1996. Ειδικά σχεδιασμένα ρούχα και αυτοσχέδια σκηνικά ανάλογα με το θέμα, πρωτότυπα μουσικά όργανα από όλο τον κόσμο, φωνητικά και τραγούδια, μια μεγάλη ποικιλία ειδών του παραδοσιακού προφορικού λόγου – ντοπιολαλιές, γλωσσοδέτες, νανουρίσματα, έπη, και άλλα πολλά, αποτελούν τον πρωτότυπο αφηγηματικό τρόπο της Σάσας Βούλγαρη.

Η αφήγησή της είναι διαδραστική και μεταμορφώνεται σε σχέση με την κάθε ομάδα, οξύνοντας την επικοινωνιακή διάσταση, βοηθώντας τα παιδιά να συγκεντρωθούν, να επικοινωνήσουν, να παρατηρήσουν, να ακούσουν προσεκτικά, να φανταστούν, να γνωρίσουν πολιτισμούς και ανθρώπινες καταστάσεις, να κρίνουν και πάνω απ' όλα να χαρούν.

κείμενα, σχεδιασμός φακέλλου και ζωγραφιές: ΣΑΣΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ 3	ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ Η ΕΝΤΕΧΝΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΕΛΙΔΑ 4	ΠΩΣ ΕΠΙΛΕΓΟΥΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΠΑΡΑΜΥΘΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΣΕΛΙΔΑ 5	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ
ΣΕΛΙΔΕΣ 6 – 13	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ
ΣΕΛΙΔΕΣ 10 - 14	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΣΕΛΙΔΕΣ 10 - 15	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΛΥΚΕΙΑ
ΣΕΛΙΔΕΣ 16 – 17	ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΕΛΙΔΑ 18	ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΣΕΛΙΔΑ 19	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ
ΣΕΛΙΔΑ 20	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΕΛΙΔΑ 21	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ Η ΕΝΤΕΧΝΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Το νεοελληνικό παραμύθι είναι μια πάρα πολύ σοβαρή υπόθεση, τη σοβαρότητα της οποίας εντούτοις πολύ λίγοι ακόμα και τώρα έχουν αντιληφθεί. Σοβαρή υπόθεση από την άποψη της παράδοσης, της επιστήμης, της τέχνης, της ζωής»

Μ. Γ. Μερακλής

Το λαϊκά παραμύθια, αντικείμενο πλέον της επιστημονικής έρευνας, εξακολουθούν να εκπλήσσουν με την δύναμη και την ομορφιά τους και παρά την απλότητά τους δίνουν με τον τρόπο τους απαντήσεις για τα ερωτήματα της ζωής καθώς έρχονται από τα βάθη της ιστορίας του ανθρώπινου πολιτισμού.

Οι καταξιωμένοι παραμυθάδες είτε ήταν επαγγελματίες επί πληρωμή είτε (όπως συνέβαινε συνήθως στην Ελλάδα) απλά αναγνωρισμένοι από την κοινότητά τους ως χαρισματικοί αφηγητές αξιοποιούσαν συνειδητά ένα πλήθος από αφηγηματικές τεχνικές: όπως για παράδειγμα τον εγκιβωτισμό (η μια ιστορία μέσα στην άλλη), την παράλληλη ιστόρηση – «μπλέξιμο» των ιστοριών, την επιμύκηση σε βραδιές ολόκληρες (τα σήριαλ της εποχής!), την μεταφορά της ιστορίας σε διαφορετικό τόπο και χρόνο όπως και την μεταμόρφωσή της ώστε να προσαρμόζεται σε διαφορετικό κοινό, την διακοπή σε σημείο αγωνίας, την ενσωμάτωση πειραγμάτων, τραγουδιών, μελωδικής εκφοράς και επιφωνημάτων, τη σάτυρα σύγχρονων καταστάσεων, με αφορμή την ιστορία και πολλά – πολλά άλλα!

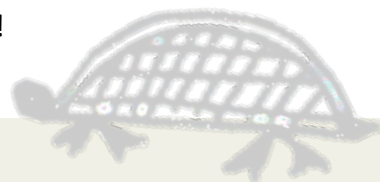
Στο προφορικό αφηγηματικό πλούτο συγκαταλέγονται έπη, θρύλοι, παραλογές και παραδόσεις, βίοι αγίων και προσωπικές μαρτυρίες, νανουρίσματα και μοιρολόγια, παροιμιόμυθοι και κλιμακωτά παραμυθάκια, αινίγματα και ξεκαθαρογλωσσίδια, μύθοι για φυτά και ζώα και πολλά – πολλά άλλα.

Είναι λοιπόν ξεκάθαρο πως μιλάμε για μία λαϊκή τέχνη που διέπεται από κανόνες και πρακτικές και που μαθαίνεται από γενιά σε γενιά εμπειρικά. Όπως κάθε λαϊκή τέχνη έτσι και η αφήγηση είναι συνυφασμένη με την χρησιμότητα: δηλαδή υπάρχει επειδή καλύπτει μία βασική ανάγκη που δεν είναι άλλη από αυτήν της βαθιάς επικοινωνίας με τρόπο ψυχαγωγικό και παρηγορητικό.

Όλα τα παραπάνω δείχνουν γιατί η έντεχνη προφορική λογοτεχνία επιβίωσε ως τις ημέρες μας και ψάχνει πια μια νέα θέση στον σύγχρονο τρόπο ζωής. Σε όλον τον κόσμο, στις προηγμένες τεχνολογικά κοινωνίες, αναβιώνει με διάφορους τρόπους αυτήν η πανάρχαια δυνατή τέχνη, «Η Μάνα όλων των Τεχνών» όπως συχνά την αποκαλούν αφού η ιστορία προυπάρχει εν δυνάμει, μιας ζωγραφιάς, μιας μουσικής, μιας θεατρικής ή χορευτικής παράστασης, κ.ο.κ.

Η ιστόρηση αποτέλεσε προσφάτως ένα από τα σύγχρονα εκπαιδευτικά εργαλεία, αφού μάλιστα είναι ιδιαίτερα αγαπητή από τα παιδιά όλων των ηλικιών. Τα λαϊκά παραμύθια καλλιεργούν τη γλωσσική ικανότητα, τη φαντασία, αναπτύσσουν λογική δομή σκέψης με τον τρόπο που είναι κατασκευασμένα, - διόλου τυχαία άλλωστε αφού ακολουθούν βασικές «μαθηματικές» εγκεφαλικές δομές - μεταφέροντας γνωστικές πληροφορίες και πανανθρώπινες ηθικές αξίες από τα βάθη των χρόνων.

Άλλωστε, τα παραμύθια μόνο στην εποχή μας θεωρούνται «παιδικό υλικό»!!!

και πως πρέπει να είναι ο σύγχρονος επαγγελματίας αφηγητής παρακαλώ;

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ... παραμυθο-ΠΕΛΑΓΩΜΕΝΟΥΣ!

Ορισμός της αφήγησης: Αφήγηση είναι μια πράξη επικοινωνίας με την οποία παρουσιάζεται προφορικά, ή γραπτά μια σειρά πραγματικών ή πλασματικών (επινοημένων) γεγονότων. Επομένως κάθε αφήγηση, ως πράξη επικοινωνίας, προϋποθέτει τουλάχιστον, δύο πρόσωπα: ένα πομπό -τον αφηγητή- και κάποιον στον οποίο απευθύνεται ο αφηγητής -τον αποδέκτη- της αφήγησης.

(Από το σχολικό βιβλίο «ΕΚΦΡΑΣΗ – ΕΚΘΕΣΗ» - Α΄ Λυκείου)

Στην εποχή μας, ο επαγγελματίας παραμυθός καλείται να αποκαταστήσει μια αφηγηματική σχέση με ένα κοινό, που όχι μόνο δεν γνωρίζει τους κώδικες της παραδοσιακής αφήγησης, αλλά αγνοεί γενικότερα το παραδοσιακό υλικό. Πολλοί από όσους αυτοαποκαλούνται «επαγγελματίες αφηγητές» ακολουθούν απλά ή μιμούνται μια «φόρμα» πιστεύοντας ότι το να λες ιστορίες είναι αυτονόητα κάτι εύκολο για όλους. Το συγκεκριμένο θέμα έχει απασχολήσει και άλλες χώρες όπου η προφορική αφήγηση έπαψε να υπάρχει σαν τρόπος ζωής κι άρχισε να γίνεται μόνον επαγγελματικά με όποιους νεο – συρρετισμούς χρειαστεί η νέα κατάσταση. Το θέμα γίνεται σοβαρότερο όταν η αφήγηση μπαίνει ολοένα και συχνότερα στο χώρο του σχολείου. Ακολουθούν κάποιες απλές οδηγίες για να επιλέξετε καλύτερα...

- Η προφορική αφήγηση διαφοροποιείται από την θεατρική απόδοση ενός παραμυθιού. Επομένως ο παραμυθός αυτοσχεδιάζει άρα πρέπει να έχει πρωτίστως **γλωσσική καλλιέργεια** καθώς και **γνώση των διαφορετικών μορφών του προφορικού λόγου** τα οποία ενσωματώνει στην αφήγησή του, όπως τραγούδια, αινίγματα, ντοπιολαλιές κ.λ.π. και να διαθέτει ήθος, ευγένεια και αισθητική.
- Τα λαϊκά παραμύθια, με ίδια θέματα σε όλα τα πλάτη της γης, έχουν **συγκεκριμένα δομικά χαρακτηριστικά** (π.χ. μοτίβα, επαναλήψεις, αριθμητικές σταθερές, κ.α.) **που ο έμπειρος παραμυθός ξέρει να διαχειριστεί** ώστε να διαμορφώσει κατά το δοκούν την αφηγηματική του πλοκή. Επίσης πρέπει να είναι **γνώστης και διαφορετικών παραλλαγών** των ιστοριών που αφηγείται. Πρόκειται για καθάρα τεχνική γνώση η οποία μάλιστα διδάσκεται – όχι θεατρική σκηνοθεσία.
- Ο πλούτος των λαϊκών παραμυθιών εδώ και δεκαετίες έχει εντυπωσιάσει την επιστημονική κοινότητα γι' αυτό και αναπτύχθηκαν πολλαπλές θεωρίες και αναλύσεις (π.χ. συμβολισμός, στρουκτουραλισμός, κ.α.). **Ο επαγγελματίας αφηγητής της εποχής μας δεν νοείται να μην γνωρίζει αυτές τις θεωρήσεις.**
- Η ενασχόληση με παιδικό κοινό **απαιτεί και παιδαγωγικές γνώσεις καθώς και βασικές γνώσεις εξελικτικής ψυχολογίας** καθώς τα παραμύθια ουδέποτε απευθύνονταν σε παιδιά επομένως **ο επαγγελματίας παραμυθός είναι υπεύθυνος να διαχειρίζεται το υλικό του αναλόγως του εξελικτικού σταδίου των παιδιών** αλλά και κατά περίπτωση κοινού καθώς στην εποχή μας υπάρχουν ποικίλα ερεθίσματα (κυρίως οπτικά) που θα πρέπει να μας κάνουν ιδιαίτερα προσεκτικούς κυρίως δε στις μικρές ηλικίες.
- **Η καλλιέργεια των εκφραστικών εργαλείων του παραμυθά:** η φωνή, η χρήση του σώματος, η λιτότητα στην έκφραση του προσώπου - ώστε να λειτουργεί κυρίως ο λόγος και η γλώσσα και όχι ο όποιος εντυπωσιασμός όπως και η γενικότερη αισθητική του.
- **Η όποια μουσική συνοδεία είναι προαιρετική αφού...**
- **Ο ικανός παραμυθός δεν χρειάζεται πολλά: ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ!**

«Δέρκομαι» σημαίνει βλέπω καθαρά και οι Δράκοι κοιμούνται πάντα με τα μάτια ανοιχτά

Ψέματα κι αλήθεια

έτσι ειν' τα Παραμύθια...

Παραδοσιακά παραμύθια από την Ελλάδα κι όλο τον κόσμο

Πρόγραμμα ειδικά σχεδιασμένο
για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας

Του ψύλλου τα ποδάρια κάηκαν και τώρα τι να κάνει; Η μύγα πύργους χτίζει, κι ένα ραπάνι... είναι μεγάλο σαν... καζάνι! Το τηγανόψωμο κυλάει... το βατραχοπαιδί πεινάει... Και μια μπάμπω παιδούδια και κουρτσούδια κυνηγάει... Ποιος πήρε τη Μαρούλα από τη μάνα της; Και ποιος τα βγάζει πέρα με 40 δράκους;

Λαϊκά παραμύθια και νανουρίσματα, παραδοσιακά γλωσσικά παιχνίδια, αινίγματα και φωνητικοί αυτοσχεδιασμοί που επιλέγονται με βάση το αναπτυξιακό στάδιο των παιδιών αυτής της ηλικίας. Κριτήρια αυτής της επιλογής είναι ο αισθητικός και γλωσσικός πλούτος του προφορικού υλικού. Σκοπός η πλοκή των ιστοριών να βοηθήσει τα μικρά παιδιά χωρίς να τα δυσκολέψει στην κατανόηση ή την αντίληψη - μέσα από την αφήγηση - στοιχείων πραγματολογικών, συναισθηματικής και ευρύτερης φιλοσοφικής φύσεως για τη ζωή και τη φύση, όπως αυτά δίνονται με τον απλό και όμορφο τρόπο των λαϊκών ιστοριών.

Σημαντικό στοιχείο στην αφήγηση στις μικρές ηλικίες είναι αυτό του ρυθμού. Η Σάσα Βούλγαρη από την αρχή της επαγγελματικής της πορείας συμπεριέλαβε στις αφηγήσεις της παραδοσιακά ταχταρίσματα και γλωσσοδέτες και έδωσε ιδιαίτερο βάρος στα λεγόμενα κλιμακωτά παραμύθια. Τα παραμυθάκια αυτά συχνά μοιάζουν με τραγούδια, αποτελούν καθαρά «παιδικό υλικό» και βοηθούν τα παιδιά στην μνημοτεχνική τους ικανότητα. Η Σάσα Βούλγαρη ερεύνησε και χρησιμοποίησε αυτό το υλικό – με εντελώς πρωτότυπο τρόπο – στα προγράμματά της, διανθίζοντάς το με πρωτότυπα κρουστά μουσικά όργανα απ' όλο τον κόσμο.

Ένα πρόγραμμα αφήγησης για παιδιά προσχολικής αγωγής μπορεί να διαρκέσει από 40 έως 50 περίπου λεπτά, ανάλογα με το ηλικιακό στάδιο των παιδιών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Ενοτητα Περιβάλλον: η πλάση και τα πλάσματά της

1. Τα Δάκρυα της Γης: Τα Ζώα που Μιλούν, Τα Δέντρα που Πονούν...

Γιατί τα παραδοσιακά παραμύθια ήταν πάντα «οικολογικά!!!»

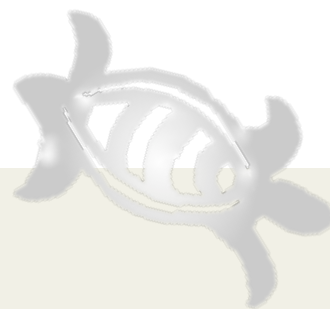
Παλιοί θρύλοι και μύθοι μας φανερώνουν ότι όλα τα πλάσματα ήταν κάποτε αδέρφια. Ζώα, Φυτά και Άνθρωποι αντιμετώπιζαν μαζί την κοινή τους μοίρα: το μεγάλο ταξίδι της Ζωής... Μαγευτικοί θρύλοι από όλη την Ελλάδα που δείχνουν ότι κάθε πέτρα, κάθε δέντρο, κάθε πλάσμα έχει και μια ιστορία, και εντυπωσιακές ιστορίες από μακρινά μέρη του κόσμου που μας κάνουν να βλέπουμε με έναν άλλο τρόπο ότι μας περιβάλλει!!!

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης 2008

2. Και κόσμος ονομάζεται! Ιστορίες της Γης

Πρωτότυπες ιστορίες απ' όλο τον κόσμο περιγράφουν διαφορετικές μορφές της Φύσης: κοσμογονίες, παραμύθια για αστέρια, δάση, θάλασσες, ποτάμια, ερήμους και τα έγκατα της γης. Θρύλοι, μύθοι, τραγούδια από την Ελλάδα, την Αυστραλία, την Αμερική των Ινδιάνων ιθαγενών, την Αλάσκα, και τη Λαπωνία, την μακρινή Σκανδιναβία, την Ασία... την Αφρική. Ιστορίες για ζώα, δέντρα, πουλιά και αλλόκοτα πλάσματα... που μας θυμίζουν τα ευρήματα των παλαιοντολόγων.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας 2009

3. Της Αρκούδας ο Γιος και το Ποντικίσιο Παλτουδάκι – μύθοι ζώων

Ξωτικές αγελαδάρισσες, νεραϊδένιες πέστροφες, χρυσοπερίστερα και ψάρια που γίνονται άνθρωποι, άλογα που μιλούν, παρδαλά και φτερωτά, παλικάρια και πεντάμορφες που κρύβονται μέσα σε τομάρια κατσικίσια και δέρματα φιδίσια ...

Ένα αφηγηματικό ταξίδι - γεμάτο ζώα - με αρχαίους μύθους, θρύλους, παραδόσεις, τραγούδια και παραβολές από την Ελλάδα, τη Σερβία, την Σλοβακία, την Ανατολή, τη Σικελία και την Καλαβρία, την Κίνα και την Περσία, την Σλοβακία και τη Ρωσία. Παραμύθια πομάκικα, βλάχικα, αρβανίτικα, κέλτικα, ιρλανδικά και τσιγγάνικα και... όπου αλλού μας βγάλουν τα χνάρια των... αρκούδων!

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης 2007

4. Τα παραμύθια του νερού

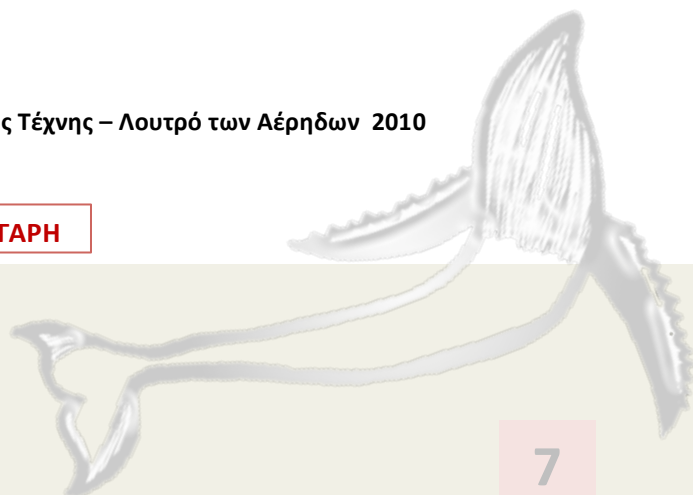
Αργά το βράδυ βγαίνουν οι νεραϊδογεννημένες στις πηγές κι ο κόσμος που γεννιέται μέσα στην απεραντοσύνη του νερού, το τραγούδι μιας νεροχελώνας, μια πριγκίπισσα που έρχεται από τα βάθη της θάλασσας, Σειρήνες, Νηρηίδες, Σέλκιες, και άλλα πλάσματα των νερών. Οι ιθαγενείς της Αυστραλίας “θυμούνται” ιστορίες από την εποχή του ονείρου και οι βουσμάνοι της Αφρικής από τότε που ο χρόνος δεν υπήρχε. Οι ινδιάνοι της Αμερικής μπορούν να διδαχθούν από τα ζώα, και στα μπαλινέζικα παραμύθια, οι πρίγκιπες μιλάνε με τις νεράιδες.

Παραμύθια από την Ιαπωνία, το Μπαλί, από τους Βουσμάνους της Αφρικής, τους ιθαγενείς της Αυστραλίας, τη Σκωτία, τη Σερβία και άλλα μέρη ταξιδεύουν τον ακροατή στα βάθη του χρόνου με συνδεδετικό ιστό το νερό, πολύτιμη πηγή της ίδιας της ζωής.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη

στο θέατρο Φούρνος το 1996 και ανανεωμένο στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης – Λουτρό των Αέρηδων 2010

κείμενα, σχεδιασμός φακέλλου και ζωγραφίες: ΣΑΣΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Ενότητα: Παραμύθια του κόσμου

1. Της Μπάμπουσкас τα παραμύθια - παραμύθια από τη Ρωσία

Ένας θρύλος παλιός μιλάει για το παλικάρι, τον Ίλια τον Μούρομετς, και δίπλα στα νερά του ποταμού Βολκόβ, ο Σόντκο παίζει το γκούσλι του για το χατήρι της νεράιδας Βόλκοβας... Μια βατραχίνα ήταν κάποτε τσαρέβνα, κι η Μάρια η Μόρεβνα ατρόμητη καλπάζει στο άλογό της! Ο Κοσσέι караδοκεί, καθώς κι η Μπάμπα - Γιαγκκα το κοκάλινο ποδάρι. Κι ο Μόροτσκο, ο πατερούλης Παγωνιάς φυσάει με κρουσταλλιασμένη ανάσα...

Σαν το παιχνίδι με τις ματριούσκι, τις ρώσικες κουκλίτσες, ξεδιπλώνονται παραμύθια, θρύλοι, έπη και τραγούδια από τη Ρωσική προφορική παράδοση.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη

στο θέατρο φούρνος το 1995 και νέος σχεδιασμός στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2008

2. Οι Δράκοι κοιμούνται με τα μάτια ανοιχτά

Παλιά λαϊκά παραμύθια, «μπλεγμένα» με έπη και παραλλογές καθώς και με πρωτότυπα κείμενα της παραμυθούς, σε ένα νοσταλγικό ταξίδι στον κόσμο του μύθου, του ονείρου και των... δράκων!

Ο κόσμος των Δράκων: ένας κόσμος απίστευτης ομορφιάς και κινδύνου. Πλάσματα μαγεμένα, αλλοτινών καιρών που κοιμούνται με τα μάτια ανοιχτά: *δέρκομαι* σημαίνει βλέπω και οι Δράκοι μπορούν και βλέπουν πολύ μακριά...

Ο βασιλιάς Δράκοντας της Κίνας, το Δρακοπήγαδο, και το βουνό της Δράκαινας, αυγά δράκων και δρακόσπιτα σε μια συγκλονιστική ξενάγηση στα φοβερά δρακο – λημέρια!!!

Η Σάσα Βούλγαρη αφηγείται για δράκους από το 1993! Άλλωστε το αγαπημένο της παραμύθι (με δράκους φυσικά!) ήταν του παππού της! Το 2007 σχεδίασε εκ νέου ένα δρακο-πρόγραμμα για το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης!

3. Των παραμυθιών τα κάστρα! – παραμύθια για παλάτια

Παράξενα και μαγικά παλάτια, όμορφα και απατηλά, που φιλοξενούν θαύματα και κινδύνους: μαγικά τραπέζια που στρώνονται μόνα τους, καθρέφτες που σε ταξιδεύουν σε άλλους κόσμους, κοιμισμένα βασιλόπουλα και δράκοι μοχθηροί! Υπάρχουν παλάτια φωλιασμένα πάνω στα σύννεφα, στα βάθη των ωκεανών, παλάτια από κρύσταλλο, από πάγο, από κοράλλια... Ένα μαγικό ταξίδι στα ωραιότερα παλάτια των παραμυθιών!

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2007

Ενότητα: Πρόγραμμα ειδικού ενδιαφέροντος

1. ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΩΝ GRIMM ΚΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΔΕΡΦΑΚΙΑ ΤΟΥΣ

Ένας συνδυασμός παραλλαγών από την Ελλάδα και τη Γερμανία

Είναι ίσως η κατάλληλη στιγμή να καταγράψουμε τούτα τα παραμύθια, αφού οι άνθρωποι που κρατούν ακόμα ζωντανή την παράδοση σπανίζουν ολοένα και περισσότερο.

Αδερφοί Grimm, Κάσσελ, 3 Ιουλίου 1819

Το Δεκέμβριο του 2012 συμπληρώθηκαν 200 χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε στη Γερμανία ο πρώτος τόμος των παραμυθιών των αδερφών Γκριμμ. Ο τόμος, υπό το όνομα "Kinder - und Hausmärchen" ("Παιδικά και Οικογενειακά Παραμύθια") περιείχε 86 ιστορίες. Ακολούθησαν άλλες 70 ιστορίες σε ένα δεύτερο τόμο που εκδόθηκε το 1814. Μέχρι το 1857 επτά εκδόσεις των παραμυθιών είχαν εκδοθεί και περιείχαν συνολικά 211 παραμύθια. Ανάμεσα σε αυτά υπάρχουν γνωστά παραμύθια όπως η Κοκκινোসκουφίτσα, η Χιονάτη, η Ραπουνζελ, ο Χάνσελ και η Γκρέτελ, η Πριγκίπισσα και ο Βάτραχος, η Ωραία Κοιμωμένη και πολλά άλλα

Οι αδερφοί Grimm κατέγραψαν και διέσωσαν τα λαϊκά παραμύθια και με τα βιβλία τους σημάδεψαν, όχι μόνο την ιστορία της λογοτεχνίας, αλλά και την ιστορία της σκέψης γενικότερα. Ενέπνευσαν μεγάλους λογοτέχνες, φιλόσοφους και διανοητές και συνέβαλλαν στον σύγχρονο τρόπο αντίληψης για την επιστημονική έρευνα των λαϊκών παραμυθιών

Ίσως, λίγοι να γνωρίζουμε πια ότι τα θέματα των παραμυθιών είναι οικουμενικά κι ότι παραλλαγές τους βρίσκουμε σε όλον τον κόσμο. Υπάρχει δηλαδή και... ελληνίδα Σταχτοπούτα, Χιονάτη, Κοντορεβυθούλης αλλά και όλοι οι υπόλοιποι παραμυθο – ήρωες! Μόνο που έχουν άλλα ονόματα: Αθοκατσούλα, Άσπρη σαν Χιόνι, Δαχτυλάκης και πολλά άλλα ακόμα!

Πόσοι όμως γνωρίζουμε αυτά τα παραμύθια; Πόσο ξέρουμε ότι υπάρχουν πανέμορφα παραδοσιακά παραμύθια που οι λαοί διατήρησαν έως τις μέρες μας με πολλή αγάπη και φροντίδα, μεταφέροντάς τα από στόμα σε στόμα και ότι στην εποχή μας σημαντικοί εισηγητές, λαογράφοι, παιδαγωγοί και ανθρωπολόγοι φροντίζουν να μη χαθεί αυτή η πολύτιμη παρακαταθήκη;

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη

Στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Αγίας Παρασκευής το 2005 και επετειακή ανανέωση για τον εορτασμό του «Έτους Grimm» και των είκοσι χρόνων της επαγγελματικής της πορείας το 2013, στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης.

2. ΤΙ ΕΙΔΕ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ – Ιστορίες του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

Ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν είναι ένας από τους μεγαλύτερους συγγραφείς – ή θα έπρεπε ίσως, πιο σωστά να λέμε ποιητές – όλων των εποχών. Έχει γίνει γνωστός για τα υπέροχα παραμύθια του, που όμως πολύ συχνά «αποδίδονται» με τρόπο αυθαίρετο που καταστρέφει το ιδιαίτερα λεπτό χιούμορ του συγγραφέα, τις πολύ ευαίσθητες περιγραφές του, τον διεισδυτικό του τρόπο να βλέπει τα πράγματα και να σχολιάζει την σκληρή πραγματικότητα. Ακριβώς γι' αυτόν τον «παραμυθένιο ρεαλισμό» που αποπνέει το έργο του, είναι διαχρονικός και πάντα συγκινεί.

Στο πρόγραμμα αυτό η παραμυθού Σάσα Βούλγαρη παρουσιάζει μια επιλογή από τα έργα - διάσημα ή ελάχιστα γνωστά - του μεγάλου παραμυθά, στηριζόμενη σε πολύ καλές μεταφράσεις των πρωτοτύπων.

Η παρουσίαση γίνεται με μικτή τεχνική: με αφήγηση και με αφηγηματική ανάγνωση και υποστηρίζεται – με λιτό τρόπο – από κρουστά μουσικά όργανα, σκηνικά αντικείμενα και θεατρικά καπέλα, που υπογραμμίζουν το κείμενο, χωρίς να το παραμορφώνουν.

Τα ίδια τα κείμενα του Άντερσεν «προτρέπουν» σε μια πιο θεατρική απόδοση, καθώς οι ιστορίες του είναι γεμάτες από ιδιαίτερα ζωντανούς και γκροτέσκο διαλόγους.

Η Σάσα Βούλγαρη, στην αρχή του προγράμματος, έχει δημιουργήσει ένα παραμύθι που αφηγείται τη ζωή του Άντερσεν και στηρίζεται σε έγκυρες βιογραφίες του.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη

Στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Αγίας Παρασκευής το 2005 και νέος σχεδιασμός το 2008 για το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης με την ευγενική χορηγία της Δανέζικης Πρεσβείας.

Ο Μολυβένιος Στρατιώτης, Ο Χοιροβοσκός, Ο Χαζό – Χανς, Τα καινούρια Ρούχα του Αυτοκράτορα, Η βοσκοπούλα και ο καπνοδοχοκαθαριστής, Το Αηδόνι, Η Πριγκίπισσα και το μπιζέλι

κείμενα, σχεδιασμός φακέλλου και ζωνραφίες: ΣΑΣΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ

Ενότητα: ΜΥΘΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1. ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΑΣ ΤΑ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ, ΤΑ ΤΕΡΑΤΑ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ

Αρχαιοελληνικοί μύθοι και θρύλοι του κόσμου γεμάτοι όντα αλλόκοτα

Κένταυροι, Γοργόνες και Φίδια Φτερωτά, Δράκοντες και Λάμιες, Σειρήνες και Αερικά, Φοβερές Ρουφήχτρες και πονηρές Νεράιδες... Μια περιπλάνηση στις μυθολογίες του κόσμου με ιστορίες παράξενες γεμάτες γοητευτικά μυθικά πλάσματα που έρχονται από τις Σκιές.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2009

2. ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ ΚΑΜΩΜΑΤΑ - Θεϊκών Τεχνιτών Έργα

Ένας θεός φτιάχνει την ασπίδα ενός ημίθεου. Στα έγκατα της γης οι νάνοι ξέρουν Τέχνη θαυμαστή και όπλα κάνουν: σπαθιά, τσεκούρια, ακόντια που ανθρώπου χέρι δεν τα ξέρει. Στεφάνια χρυσά και δαχτυλίδια μαγικά ακόμα και ολόχρυσα μαλλιά κατασκευάζονται, από τεχνίτες θεϊκούς στην Θρύλων τα βάθη... Αλαβάστρινα μπουκάλια που κρύβουν δηλητήρια κι αρώματα. Ο γύρος του κόσμου με πανάρχαιους Μύθους και Ιστορίες από την Ελλάδα, τις Σκανδιναβικές χώρες, την Περσία, την Αίγυπτο κι όπου αλλού... με οδηγό ένα μαγικό Δ Α Χ Τ Υ Λ Ι Δ Ι... κι ένα Σ Π Α Θ Ι

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2010

3. ΤΣΟΥΚΑΛΟ – ΤΗΓΑΝΑΚΙΑ: Των Θεών και των Ηρώων τα Εδέσματα

Τι περιείχε άραγε το Κέρας της Αμάλθειας και πού ακριβώς σερβίρονταν η αμβροσία; Τι περιέχουν τα αγγεία μίας μάγισσας; Πώς βρίσκεις το αθάνατο νερό; Και πώς ξαναγεννιέται ένα ζώο που μόλις φαγώθηκε;

Τηγάνια - Τσουκάλια - Κρατήρες - Μαγικά Τραπέζια – Λήκυθοι - Μήλα και Κίτρα που «παράγουνε» παιδιά.

Ο γύρος του κόσμου με αρχαίους Μύθους και Ιστορίες από την Ελλάδα, τις Σκανδιναβικές χώρες, την Ινδία και την Αμερική μέσα σε ένα μαγικό... Τ Σ Ο Υ Κ Α Λ Ι και σ' ένα Π Ι Α Τ Ο με Φ Α Ϊ

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2010

Ενότητα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΔΡΟΜΟ ΠΑΙΡΝΕΙ... ΔΡΟΜΟ ΑΦΗΝΕΙ...

Μια αφηγηματική περιπλάνηση απ' άκρη σ' άκρη σε όλη την Ελλάδα μέσα από παραδοσιακά παραμύθια, θρύλους, τραγούδια, και άλλα είδη της λαϊκής προφορικής παράδοσης με ιδιαίτερο αφηγηματικό και γλωσσικό ενδιαφέρον.

❖ «Μοραπάδες... μια φορά!»

Παραμύθια, θρύλοι, μύθια από τη Θεσσαλία

❖ «Η Λιοτύρω, Η κόρη του Ήλιου»

Κι άλλα Ηπειρώτικα παραμύθια

❖ «Η Τρουλίτα»

Κι άλλα παραμύθια της Κρήτης

❖ «Το σιδερόχορτο»

Παραμύθια και ιστορίες από την Μακεδονία και την Θράκη

❖ «Τα παραμύθια της θάλασσας»

Ιστορίες από τις Κυκλάδες

❖ «Ούλον χρουσά εγενήκασιν!»

Παραμύθια, θρύλοι τραγούδια και παραδόσεις από την Κύπρο

❖ «Η όμορφη Αρτανασή και οι Σαράντα Δράκοι»

Χίλιες και Μία Ιστορίες από τη Μικρά Ασία

Σχεδιασμός – παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη

1. ΜΕΣΑ ΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΤΟ ΚΑΘΡΕΦΤΙΣΜΑ

Ο κόσμος που γεννιέται μέσα στην απεραντοσύνη του νερού

Στου νερού τον καθρέφτη δυο μάτια κοιτούν. Σκοτεινό το νερό σαν της Στύγας τα ιερά μυστικά...

Κι αν αποκοιμηθείς στου ποταμού την όχθη θα αναβαπτιστείς στου κόσμου την ανατολή.

Νερό... Νάμα... Απόσταγμα Ζωής, Σταλαγματιές ενός Άλλου Τόπου. Μια βουτιά στα βαθιά νερά των ιστοριών του κόσμου που μιλούν για τις απαρχές του.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης -Λουτρό των Αέρηδων το 2010

Διάρκεια προγράμματος 70 λεπτά περίπου. Συνδυάζεται και με συνοδεία μουσικού.

2. ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Παλιές ιστορίες της Ανατολής

Με την αριστοτεχνική τεχνική αφήγησης του εγκιβωτισμού όπου η μια ιστορία μπαίνει μέσα στην άλλη η αφηγήτρια Σάσα Βούλγαρη ξεδιπλώνει ιστορίες από τα βάθη της Ανατολής καθώς και δικά της πρωτότυπα αφηγήματα, γύρω από το μοτίβο της Αμίλητης Βασιλοπούλας. Ένα ταξίδι στα παραμυθικά τοπία της Ελλάδας, Ινδίας, Περσίας, Τουρκίας και του ευρύτερου αραβικού κόσμου. Ένα γοητευτικό αφηγηματικό ιπτάμενο χαλί που συνεπαίρνει και διδάσκει την ανθρωπιά, την καλωσύνη και την αγάπη με τον πιο ψυχαγωγικό τρόπο.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης -Λουτρό των Αέρηδων το 2005. Το πρόγραμμα έλαβε εξαιρετικές κριτικές και επαναλήφθηκε άλλες δυό φορές την επόμενη χρονιά με αξιοσημείωτη επιτυχία.

Διάρκεια προγράμματος 70 λεπτά περίπου. Συνδυάζεται και με συνοδεία μουσικού.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΛΥΚΕΙΑ

«ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΟΥ ΠΡΩΪΟΥ» - Αφηγηματική Περιπλάνηση στην Ποίηση του Καβάφη

Ένα πρόγραμμα αφηγηματικής απόδοσης ποιημάτων του Κωνσταντίνου Καβάφη μέσα από μια διακειμενική προσέγγιση.

Μέσα σ' ένα κιβώτιο ή μέσα σ' ένα έπιπλο από πολύτιμον έβανο

θα βάλω και θα φυλάξω τα ενδύματα της ζωής μου [...]

Ενδύματα (1877;)

Μέσα από τον συγκεκριμένο αφηγηματικό σχεδιασμό, αποσκοπείται η γοητευτική, ρέουσα παρουσίαση - ανάδειξη των επιλεγμένων ποιημάτων παρουσιάζοντας έναν Καβάφη που δεν έχουμε και τόσο συνηθίσει.

Έχοντας ως κεντρικό άξονα επιλεγμένα αναγνωρίσιμα ποιήματα από το έργο του αλλά και κάποια λιγότερο έως καθόλου γνωστά καθώς και βιογραφικά στοιχεία η αφηγήτρια Σάσα Βούλγαρη αποπειράται να συνθέσει ένα συμπαγές και διακειμενικό αφηγηματικό πρόγραμμα με αναφορές - όπου μπορούν να συνδυαστούν – και με κείμενα που προέρχονται από άλλες πηγές ενίοτε απρόσμενες.

Η χρήση της μουσικής αποτελεί δομικό συστατικό του προγράμματος, καθώς η αφηγήτρια μέσα από φωνητικούς αυτοσχεδιασμούς, μελωδική εκφορά του λόγου και τραγούδι υπογραμμίζει λέξεις και εκφράσεις ανάλογα με την ατμόσφαιρα που υποβάλλει κάθε φορά το ίδιο το κείμενο.

Στην προσπάθεια αυτή, ένα ιδιαίτερο μουσικό όργανο όπως το Hang είναι μια σοφή επιλογή που ελευθερώνει, καθώς ο ήχος του δεν θυμίζει οποιοδήποτε άλλο όργανο και δεν παραπέμπει μουσικά σε συγκεκριμένη εποχή.

Δημιουργία προγράμματος, Καλλιτεχνική Επιμέλεια, Αφήγηση: Σάσα Βούλγαρη

με ανάθεση του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών για το «Έτος Καβάφη», το Δεκέμβρη του 2013

Μουσική σύνθεση και συνοδεία επί σκηνής: Σπύρος Παν

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΓΑΝΑ ΚΑΙ ΚΑΡΚΑΝΤΖΕΛΙΑ

Ήρθαν οι Καλικάντζαροι! Τριχωτοί... Λιγδεροί... και πολύ – πολύ κουτοί!

Ακούστε για τα κατορθώματα των πιο γοητευτικών, τρομακτικών αλλά και αστείων πλασμάτων των Χριστουγέννων. Καλικάντζαροι μια σπιθαμή και Λυκοκάντζαροι θεόρατοι και άγριοι. Θρύλοι και παραδόσεις για πλάσματα του Κάτω Κόσμου, που μια φορά το χρόνο βγαίνουν για να μας συναντήσουν...

Η Σάσα Βούλγαρη αφηγείται ιστορίες για τους Καλικαντζάρους από το 1995. Ένα μεγάλο μέρος αυτών των ιστοριών, της παραδόθηκε από τη μάνα τη γιαγιά και τον παπού της, από τα παιδικά της χρόνια σε ένα χωριό της Καρδίτσας, με το ωραίο όνομα *Φίλια*. Η αφηγήτρια ιστορεί τις παλιές αυτές παραδόσεις, με πολύ εντυπωσιακό τρόπο, με ένα πλούτο φωνητικών αυτοσχεδιασμών και λαρυγγισμών που ζωντανεύουν παραστατικά τις ανακατωσούρες που προκαλούν τα καταχθόνια παγανά

Ο ΠΑΓΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠ' ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Μια περιπλάνηση με παραδοσιακές ιστορίες από μέρη του κόσμου με βαρύ και... χιονισμένο χειμώνα!

Ο Παγωνιάς φυσάει... και φυσάει... Κι όλα γύρω παγώνουν. Κι όλα τυλίγονται στο χιόνι και την καταχνιά. Ακόμα και το φεγγάρι και τ' αστέρια είναι παγωμένα. Και το πιο λαμπρό άστρο δείχνει κι αυτό κρύο κι απόμακρο... Μα τα παλιά παραμύθια ζεσταίνουν κι από έξω κι από μέσα! Και φέρνουν τα άστρα λίγο πιο κοντά!

Λαϊκά παραμύθια και θρύλοι από την Ιταλία, τη Ρωσία, τη Βόρεια Ευρώπη και άλλα μέρη του κόσμου, όπου μέσα στους βοριάδες που λυσομανούνε, ήρωες όπως η Μπεφάνα, ο Ίσιλοκ, ο πατέρας Μόροτσκο, και η κυρά Καλή προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα, επιστρατεύοντας τη γενναιότητα, την αντοχή τους... μα πάνω απ' όλα την ανθρωπιά τους!

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2006

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ

ΤΑ ΠΟΤΗΡΑΚΙΑ ΗΧΟΥΝ ΓΛΥΚΑ ΛΑΜΠΟΚΟΠΟΥΝ ΤΑ ΠΙΑΤΑ

(*Στίχος του Κωστή Παλαμά, από ποίημα για τον εορτασμό της Γέννησης)

Ένα γαστριμαργικό χριστουγεννιάτικο αφηγηματικό ταξίδι!

Α! Η Λιχούδα η Γκρέτα! Πως χάλασε το γιορτινό τραπέζι! Α! Ο θαρραλέος Μυλωνάς που γλύτωσε το πρωτοχρονιάτικο γουρουνόπουλο απ' τον Καλικάντζαρο! Ζήτω! Γέμισε ο τόπος αχνούς! Βουνά τα γλυκά! Έτοιμες οι λαλαγγίτες! Και ποιος θα δοκιμάσει; Αααα! Τα γεύματα των γιορτών...όπου, όλοι φορούν τα καλά τους μέσα κι έξω! Όπου, όλα στολίζονται με λάμψη και φροντίδα περισσή! Και η αγάπη ξεχειλίζει, καθώς όλοι αυτές τις μέρες ψάχνουν να συναντηθούν με τους αγαπημένους τους

Ιστορίες και παραδοσιακά παραμύθια, αναγνώσματα γνωστών συγγραφέων και μια περιπλάνηση στον κόσμο των...εορταστικών γευμάτων... γεμάτη...καλικαντζαράκια, «παγωμένες» βασιλοπούλες, παλάτια που αστράφτουν, αστέρια μαγικά και προσφορές αγάπης, για να τιμήσουμε την πιο λαμπρή γιορτή του έτους.

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2007

ΑΣΤΕΡΙ ΛΑΜΠΡΟ

Χριστουγεννιάτικες Ιστορίες από την Ελληνική και Παγκόσμια Λογοτεχνία

Θρύλοι και παραμύθια, η αφήγηση της Γέννησης του Χριστού, αναγνώσματα γνωστών συγγραφέων όπως ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, ο Κάρολος Ντίκενς, ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, και άλλα λογοτεχνικά κείμενα, καθώς και κείμενα της ίδιας της αφηγήτριας μας παρασύρουν σε ένα ταξίδι στον κόσμο των Χριστουγέννων όπου χωρούνε όλες οι όμορφες χριστουγεννιάτικες ιστορίες!

Η Σάσα Βούλγαρη χρησιμοποιεί μεικτές τεχνικές αφήγησης: παραδοσιακή προφορική αφήγηση, τραγούδι και αφηγηματική ανάγνωση, προκειμένου να φέρει το ακροατήριό της σε επαφή με μερικά από τα ωραιότερα λογοτεχνικά κείμενα που έχουν γραφτεί με αφορμή τη Γέννηση του Χριστού και την Αρχή μιας Νέας Χρονιάς!

Σχεδιασμός – πρώτη παρουσίαση: Σάσα Βούλγαρη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης το 2008

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η ψυχοπαιδαγωγός και επαγγελματίας αφηγήτρια

Σάσα Βούλγαρη

Ανήκει στους πρωτεργάτες της νεο-αφήγησης στην Ελλάδα για ενήλικο και παιδικό κοινό. Είναι αυτοδίδακτη και αφηγείται επαγγελματικά από το 1993.

Έχει παρακολουθήσει μαθήματα φωνητικής αγωγής και τραγουδιού για παραπάνω από 10 χρόνια με την αείμνηστη Μίρκα Γεμεντζάκη, το σύστημα της οποίας έχει ενσωματώσει και στην διδασκαλία της.

Έχοντας διαμορφώσει τη δική της μέθοδο, διδάσκει για την τέχνη της αφήγησης και συμμετέχει σε συνέδρια και ημερίδες από το 1995. Αρκετοί από τους μαθητές της έχουν ακολουθήσει το δρόμο της αφήγησης ή της συγγραφής.

Είναι πρωτοπόρος, στην Ελλάδα, στο θέμα της αφήγησης μέσα σε μουσειακούς χώρους, με τη μεγαλύτερη παρουσία σε αυτόν τον τομέα, και σημαντική συμβολή, ώστε να γνωστοποιηθούν και να καθιερωθούν τα προγράμματα αφήγησης μέσα στα μουσεία. Έχει δημιουργήσει και συντονίσει προγράμματα σε συνεργασία με τα Μουσεία: Λαϊκής Τέχνης, Κυκλαδικής Τέχνης, Παιδικής Τέχνης, Γουλανδρή - Φυσικής Ιστορίας, Μπενάκη - Ισλαμικής Τέχνης, Παιδικό Μουσείο, Μουσείο Μετάξης Π.Ι.Ο.Π., το Φιλοτελικό Μουσείο κ.α.

Μεταξύ άλλων έχει συνεργαστεί με το Διεθνές Πολιτιστικό κέντρο Δελφών, το Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών Θεοχαράκη, το Θέατρο Φούρνος. Οι συνεργασίες της χαρακτηρίζονται από πολυετή σταθερότητα.

Από το 2010 συνεργάζεται σταθερά με το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης

Το 1998 αφηγήθηκε 13 ελληνικά παραμύθια στην ΕΤ1

- Το Δεκέμβριο του 2013 κλήθηκε στην Εθνική Λυρική Σκηνή να δημιουργήσει, σκηνοθετήσει και να αφηγηθεί «Το Παραμύθι των Χριστουγέννων» στην 1^η επίσημη παρουσίαση της Παιδικής Χορωδίας της ΕΛΣ
- Από το 2014 είναι υποψήφια της SCBWI – Greece, ως storyteller, για το Διεθνές Βραβείο Astrid Lindgren Memorial Award, το μεγαλύτερο βραβείο για την παιδική λογοτεχνία στον κόσμο. Είναι η πρώτη φορά που επαγγελματίας αφηγήτριας αντιπροσωπεύει την Ελλάδα -

και είπαν... και έγραψαν... και έδειξαν...

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ:

Μια ζωή σαν παραμύθι.

<http://goo.gl/JZkRku>

Γάργαρος λόγος ρόδινη μορφή

<http://goo.gl/jGejQT>

Σάσα Βούλγαρη: επάγγελμα παραμυθού

<http://www.lifo.gr/team/showtime/44379>

Χριστουγεννιάτικο παραμύθι στην Παιδική Σκηνή της Λυρικής

<http://goo.gl/BtIYdN>

Ο πραγματικός παραμυθάς είναι ον μοναχικό.

<http://goo.gl/IgnSqx>

Η εποχή μας είναι μαγική. Εμείς σκληρώναμε.

<http://goo.gl/f9xMhk>

VIDEOS

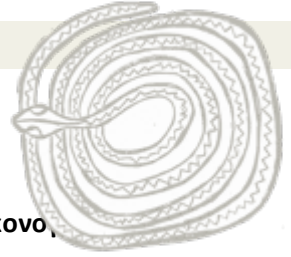
<http://goo.gl/nfXYsR>

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

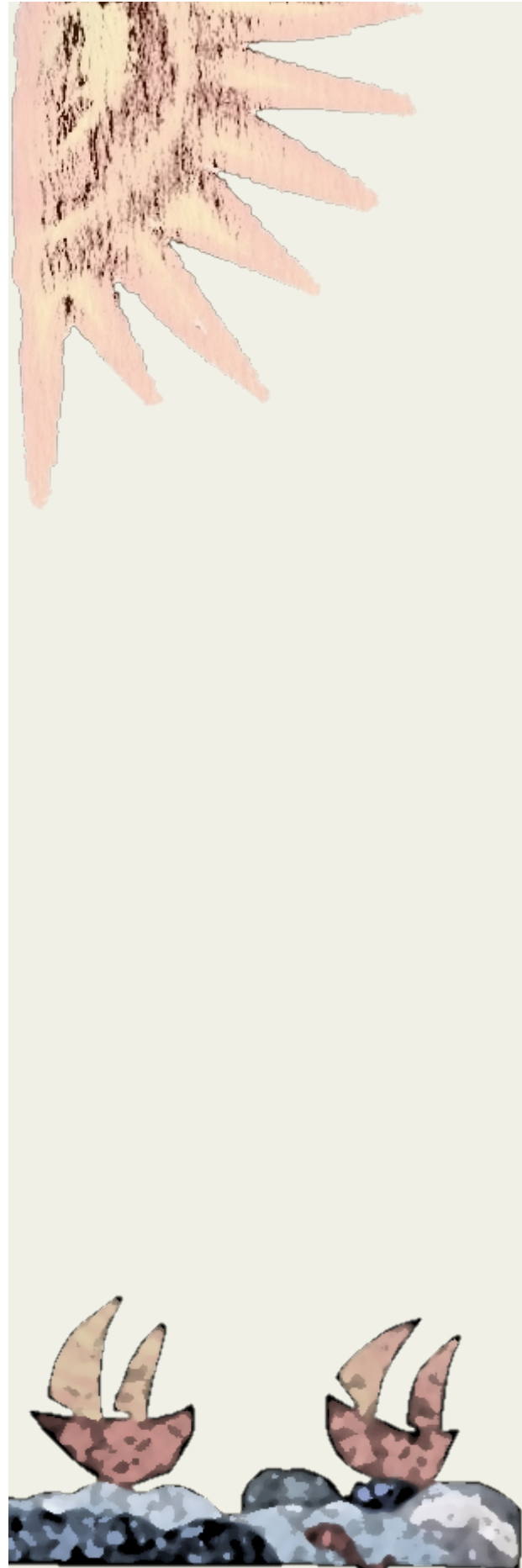
- ❖ Από τις πιο αγαπητές φωνές της ελληνικής νεο-αφήγησης (ΑΘΗΝΟΡΑΜΑ)
- ❖ Η Σάσα Βούλγαρη είναι μια εμπνευσμένη παραμυθού. [...] άμεση, απλή, αισθησιακή καθώς περιγράφει [...] Καθώς η Σάσα Βούλγαρη κλείνει τα μάτια της και τραγουδάει, σαν νεράιδα η ίδια, χτυπώντας ένα μεταλλικό κύπελλο για μουσικό όργανο, έχουμε όλοι «φύγει» σ' έναν άλλο κόσμο. (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ)
- ❖ Γιατί αυτή είναι η δουλειά της Σάσας Βούλγαρη που εδώ και 20 χρόνια ξεκίνησε να λέει παραμύθια, στην αρχή ερασιτεχνικά και, λίγο μετά, επαγγελματικά. Δουλεύοντας την τεχνική της, αλλάζει και προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα: Άλλος είναι ο τρόπος όταν απευθύνεται σε παιδιά και άλλος στους ενηλίκους- με τα παραμύθια της, πραγματικά, παρασύρεσαι, καθώς ζωντανεύουν μπροστά σου κόσμοι ολόκληροι, με τους ήχους, τις μυρωδιές, τα χρώματα και τις ανάσες τους. (ΤΟ ΒΗΜΑ)
- ❖ Η γλυκύτητα και η ηρεμία που χαρακτηρίζουν τη φωνή της Σάσας Βούλγαρη με κάνουν να υποθέσω ότι μάλλον φταίνε τα παραμύθια, όσο πιο κοντά τους βρίσκεται κανείς τόσο περισσότερο διατηρεί την παιδική γαλήνη (ATHENS VOICE)
- ❖ Είναι γεγονός ότι το ίδιο ακριβώς μαγεύονται και οι μεγάλοι, όπως τα παιδιά, όταν ακούν, όπως διαπίστωσα πρόσφατα, τον υπέροχο αφηγηματικό λόγο της Σάσας Βούλγαρη, η οποία άλλοτε με συνεργασία μουσικού και άλλοτε εντελώς μόνη της, κατορθώνει να επικοινωνήσει συναισθηματικά με τους ακροατές/θεατές των «παραστάσεών» της. [...] Τον αφηγηματικό λόγο της πολυτάλαντης και δραστήριας Σάσας Βούλγαρη (με πλουσιότατο βιογραφικό) συνοδεύουν κρουστά όργανα τα οποία η παραμυθού χειρίζεται με δεξιοτεχνία, υποβάλλοντας συναισθηματικά το ακροατήριο και διευκολύνοντας το να «ζήσει» τα δρώμενα, λες και είναι παρόν στον ιστορικό δραματικό χρόνο και χώρο. (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΟΥΣ ΥΛΙΚΟΥ

- **Παραμύθια του λαού μας**, επιμέλεια Γιώργος Ιωάννου, εκδόσεις Ερμής, Αθήνα 1990, (εικονογραφημένο)
- **Ελληνικά παραμύθια Α΄, Β΄**, Εκλογή Γ. Α. Μέγα, εκδόσεις Εστία, 1993. (εικονογραφημένο)
- **Ελληνικά Παραμύθια Α΄, Οι Παραμυθοκόρες**, επιλογή Ά. Αγγελοπούλου, εκδόσεις Εστία, 1991.
- **Παραμύθια της Θεσσαλίας**, συλλογή Μαρούλας Κλιάφα, εκδόσεις Κέδρος, 1977.
- **Ελληνικά Λαϊκά Παραμύθια, Α΄, Β΄**, εκλογή Κώστα Καφαντάρη, εκδόσεις Οδυσσέας, 1988.
- **Ελληνικά παραμύθια**, Johann Georg von Hahn, επιλογή, μετάφραση Δημοσθένης Κούρτοβικ, εκδόσεις opera, 1991
- **Παραδόσεις Α΄, Β΄**, Νικολάου Γ. Πολίτη, εκδόσεις Γράμματα, 1994.
- **Μύθοι περί Ζώων**, Επιμέλεια Σπυροπούλου Ζωή, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999
- **Μύθοι περί Φυτών**, Επιμέλεια Σπυροπούλου Ζωή, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999
- **Ο Ναστρεντίν Χότζας**, Μαγιόπουλος Στέλλιος, Εστία, Αθήνα 1996, δ΄ έκδοση
- **Το πετειναράκι και άλλα χιώτικα παραμύθια**, Στυλιανού Γ. Βίου, επιμέλεια Αγνή Στρουμπούλη, εικονογράφηση Ανδρέας Σινόπουλος, εκδόσεις άλφα πι, Χίος 2003
- **Παραμύθια απ΄ όλο τον κόσμο, 6 τόμοι** Επιμέλεια Gianni Rodari, μετάφραση Ζωή Κ. Μπέλα, εκδ. Gutenberg, χ.χ.
- **Τα παραμύθια των αδερφών Γκριμμ**, εισαγωγή Marthe Robert, μετάφραση Μαρία Αγγελίδου, Α΄, Β΄ ΚΑΙ Γ΄ τόμος, εκδόσεις Άγρα 1995 (εικονογραφημένο)
- **Σειρά: Του κόσμου τα παραμύθια**, (παραμύθια λαϊκά απ΄ όλο τον κόσμο), εκδόσεις Απόπειρα, πολλοί τόμοι με διαφορετική προέλευση παραμυθιών και με διαφορετικό επιμελητή σε κάθε τόμο
- **Σειρά: Μύθοι και ιστορία των Λαών**, εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα 1996. (Αιγυπτίων, Βορείων, Αζτέκων και Μάγια, Περσών, Μεσοποταμίας)
- **Βαλάση Ζωή**, Το τεσσεροφύλι – Ελληνικές λαϊκές παραδόσεις διαλεγμένες από τη Ζωή Βαλάση και ζωγραφισμένες από τη Λεμονιά Αμαραντίδου, Κέδρος, Αθήνα 1996
- **Ιωάννου Γιώργος (επιμέλεια)**, Παραλογές, *Το δημοτικό τραγούδι*, Εστία, Αθήνα 1996.
- **Παπανικολάου Ρούλα (ανθολόγηση – επιμέλεια)**, εικονογράφηση Έφη Τσακνιά, Αινίγματα, με εικόνες, εκδόσεις Μικρός Πρίγκιπας, Θεσσαλονίκη 2004 (τέταρτη έκδοση).
- **Παπανικολάου Ρούλα επιμέλεια**, εικονογράφηση Νίκος Μαρουλάκης, Ο Τζίτζιρας, ο Μίτζιρας και άλλοι γλωσσοδέτες, εκδόσεις Μικρός Πρίγκιπας, Θεσσαλονίκη 2003
- **Πολίτης Νικόλαος**, Παραδόσεις, τόμοι Α΄ και Β΄, Γράμματα, Αθήνα, 1994
- **Σέφλερ Άξελ**, Παροιμίες απ΄ όλο τον κόσμο, Μετάφραση Κούλα Κουλουμπή – Παπαπετροπούλου, Πατάκης 1998
- **Στρουμπούλη Αγνή**, Νάνι - νάνι, Νανουρίσματα απ΄ όλη την Ελλάδα, Ποταμός, Αθήνα 2000

...ορας με το ξόλινο Τσοκαρόκιο
...εί! Αλλά όχι όπως-όπως, και όχι όπου να 'ναι
...που έχει το καλό αρώμα!
...σε παραπομπή το ξόλινο τσοκαρόκιο
...ξόλινο συγγράφους: μια κότα φλώρη, μια πάπια ακατόδεκτη, μια στραμπουκλή μολόετρα,
...ένα ανάσχη και μια βελόνα μυτερή!

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: ΣΑΣΣΑ ΒΟΥΛΓΑΡΗ, ΤΗΛ. 210 9572613, 6972 261037

E mail: sassa_v@otenet.gr   www.facebook.com/sassa.voulgari